

ELŐFIZETÉS:
 jul.—sep. . . 1 ft. 50 kr.
 fél évre . . . 3 " — "
 A lap szellemi és anyagi
 részét illető minden kül-
 demények a szerkesztő-
 tulajdonosnak küldendők.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10
 kr., többszöri hirdetésnél
 olcsóbb. Nyilttér sora 12
 kr. Bélyegdíj minden hir-
 detésnél 30 kr. A hirdeté-
 sek VOLF JÓZSEF kersake-
 dése, BITTERMANN NÁN-
 DOR nyomdája és a szer-
 kesztőnél fogadtatnak el.

Egyes szám ára **15** kr.Megjelenik e lap minden **7., 14., 21.** és **28-án.**Egyes szám ára **15** kr.

T ö m ö r ü l j ü n k !

„Viribus unitis.”

Elégge kifejtettük megelőző cikkünkben, meny-nyire hasznos, mennyire üdvös volna az »Irói-Kör« Bácsmegyében; áttérhetünk tehát azon kérdésre, miképen volna az megalakítandó, kik volnának hivatva az írói körnek tagjaivá lenni?!

Itt mindenek előtt felmerül a címkérdés!

Mi legyen neve, mi legyen címe ezen írói körnek, az magában véve ugyan nem annyira lényeges; óhajtandó volna mégis, hogy ne legyen az túlságosan hosszadalmas; hanem inkább rövid, s ne legyen az annyira a megye nevérol, mint inkább valamely bácsmegyei íróról elnevezve.

Ezért hajlandók volnánk a kört: »Hiador-Kör«-nek, »Tóth-Kör«-nek vagy »Szulik-egyletnek« is inkább nevezni, mint »Bács-Bodrog megyei írói és irodalom-kedvelői körnek«; mivel azonban az ily egyletek nem annyira az élőknek, mint inkább elhunyt nagyságoknak nevét szokták viselni, legcélszerűbb volna a »Csajághy-Kör« elnevezés. Csajághy Bácsmegye szívében, épen Bácsban született; Csajághy költészettel, szépirodalommal, történettel, természettudományal és szónoklattal egyaránt foglalkozott; Csajághy három kötetre terjedő művével elhunyt bácsmegyei íróink között legtermékenyebb író lett; Csajághynak polgári és egyházi érdemein kívül azon érdeme is volt, hogy Temesvárott »Egyház irodalmi magyar iskolát« is létesített.

Egyesüljünk tehát az ő neve alatt; legyen ő jelszavunk, legyen szövetségünk, s ha az irodalom bármely ágát is műveljük, legyen ő a mi lelkesítő mintaképünk! A bácsmegyei írói kör pedig annál inkább viselheti nevét, mert valamint ő önmagában annyi irányt egyesített:

úgy a bácsmegyei írói kör is hivatva van körébe gyűjteni a legkülönbözőbb irányú írókat és irodalomkedvelőket.

Tehát a Csajághy név lesz a jelszó s most lássuk kik volnának hivatva a körnek tagjaivá lenni?!

Itt az írói kör célja az irányadó. Célja lenne t. i. a »Csajághy-Kör«-nek egyesíteni s tevékenységre serkenteni a Bács-Bodrog megye területén élő s az ennek területén született írói erőket és irodalomkedvelőket; emelni és fokozni az egyesek munkakedvét s az irodalmi munkásságra előképezni a megye ifjabb erőit; elősegíteni s megkönnyíteni a tagok írói termékeinek közrebocsájtását, és fejleszteni az irodalom kedvelését s felkarolását.

Ha ez a cél, akkor egyesítendőek volnának mindenek előtt a megye területén működő veterán írók, hogy nekünk példájuk által ragyogjanak. Egyesítendőek az ifjabb erők s az irodalom kezdő művelői, hogy őket veterán íróink példájának követésére és a folytonos munkásságra lelkesítsük. Ezek képeznék azután a kör »levelező tagjait«, s kiegészítenék ezek sorát azon »külső tagok«, kik a megye területén születtek ugyan; de jelenleg az ország más vidékein működnek. Mindezek önmaguk is beléphetnének jelentkezés által, a közgyűlésen beválaszthatók is volnának 2—2 levelező tag vagy a választmány ajánlatára és indítványára.

Védnökül és főpártfogóul az alakuló vagy pedig az évi nagygyűlés oly egyházi vagy világi notabilitást kérhetne fel, kinek neve önmagában elég volna arra, hogy a magyar irodalom pártolására és művelésére buzdítsa a megye közönségét!

Pártoló vagy rendes tagjai lehetnének nem-, vallás- és nemzetiség különbség nélkül azok,

kik a kört céljainak elérésében segítették, évenként legalább 3—4 frttal gyarapítanak a kör pénztárát.

Alapító tagokká lehetnének azok, kik a kör céljaira egyszer — mindenkorra 25—50 frtot adnának, vagy ennyiről kötvényt állítanak ki, az összeg 10 % kamatját fizetvén mindaddig míg az összeget a kör rendelkezésére nem bocsátják.

Tiszteletbeli tagokul a választmány ajánlataira azok lennének esetről esetre választandók, kik a magyar irodalom terén, vagy a kör céljainak elősegítésében kiváló érdemeket szereztek.

Az alapító és tiszteletbeli tagok élethossziglan, esetleg a kör fenállása idejére lennének tagok, a többiek pl. 2 évről 2 évre, vagy 5 évről 5 évre kötelezhetnék magokat a tagságra.

Jogukban állana az összes tagoknak az egylet választmányi és köz-gyűlésein részt venni, a felmerült tárgyakhoz hozzászólni, egyes indítványokkal fellépni, csak a választó képesség és a szavazatjog tartatván fel a levelező tagok számára.

Ily módon, ily keretben Bács-Bodrog megye színe-java tagjává lehetne a »Csajághy-Körnek«; nem volna abból kizárva senki; legnagyobb

részben az egyesek jóakaratótól és jó indulatótól függene az irói körnek tagjává lenni.

És hogy minél többen tagjává legyenek, az nemcsak az irói körnek állana érdekében; hanem érdekében állana Bács-Bodrog megye értelmiségének is; mert így mutathatná meg kiki, mennyire pártolója a megye szellemi fejlődésének, szellemi téren való előhaladásának!?

S Bács-Bodrog megye értelmisége, meg vagyunk arról győződve, tömegesen lépne az irói kör alapító s pártoló tagjaivá, ami azután újabb ösztönzésül szolgálna iróinknak és irodalom kedvelőinknek a lelkes előhaladásra.

Keletéri.

Antunovich János címz. bosniai püspök stb. levele D. J. a szabadkai „Nép-Casino“ elnökéhez.

(Folytatás.)

Utolér benneteket haragos bosszúja a nagy Istennek, ki minden népet életre hívott, hogy kebelében mind fölvirágozzék, mi szép, jó és szent. És ti megtagadva anyátokat, nemzetségteket — a melyből kikeltetek, a melyből nemesak a fizikai életnek tápnedvét szívtátok, hanem a lelket is nyertétek — minden isteni adományok forrását elfojtottátok, hogy a ti

T Á R C A.

Sylveszter éji álomlátás

— y —

(Folytatás)

Nem kevéssé fárasztó utazás után egyszer csak egy bércfokra értünk, és mintegy varázsütesre termékeny völgyünk bejáratánál vettük magunkat észre. Gyönyörű tájkép terült el szemem előtt tavaszi pompájában. Az egész halmok, vetések és fák láncolata által volt mintegy koszorúval körülkerítve.

A völgynek ezüst patakja mentében, mely sűrű fák árnyában színes kavicsokon keresztül hömpölygött tova, ezer színben pompázó virágokkal zománcozott rétségek terültek el; a füvek, virágok és fák a szagérzékelt kellemesen érintő ámbraillatjokkal üdvözöltek bennünket; ép ekkor kelt fel épen az ifjú nap, meg-aranyozva reggeli fényével a pálmák, fenyvek és platanok csúcsait, melyek hullámszerű halmok mellett majd kellemes sétautakat képeztek, majd ismét csoportokban együtt álltak és szentelt ligetekhez hasonlítottak; a háttérben zöldelő cserjés magaslatok által lévén az egész gyönyörű rajzolat körülkerítve.

Most érzelmem megszólamlott és mondá: „Kedvedért most a bünök sivatagáról elvezetlek kedvesem az erény országába, a jók és jámborok Kanaán földére. Mint Mózes egykor Nebo hegyéről, úgy szemléled te is azt most a felkelő napnak bíbor fényénél.“

Most fellángolt szívemben a vágy e mennyei birodalomba léphetni. Az út a völgybe festőileg szép bokros helyeken és borostyánnal szegélyezett lombcsarnokokon keresztül vezetett. A magaslatokon árnyas fák alatt szelid őzike ugrándozott, lejjebb kis báránycsordák legeltek a zöld halmokon; a ligetben kis gerlice turbékolt és a völgyből a fülemüle andalító fuvola hangja zengett föl. Tarka tollazatú madárkák üdvözöltek bennünket, a cirbolyafenyők csúcsain himbálódzva összhangzó énekükkel; a völgyi kis tónak víztükrén éneklő hattyúk háborítlanul úszkáltak, és itt-ott ezüsttiszta források bugyogtak ki a sziklafalakból és zengzetes esőpekben hullottak alá a kavicsos medrekbe. Mindig közelebb jöttünk e kies Tempe-völgyhöz és a zöld ligeteknek ibolyák, ezerjók, tavaszi kankalinok és bársonykákkal himzett szőnyegén, majd kókusz-pálmák levelei alatt, majd más óriási csüngő virágok árnyában sétálgattunk, melyek mennyei illatot leheltek és kimondhatlan édességgel töltötték el a szívet. Azt hittem a mennyei paradicsomban vagyok.

gyermekéitek ama fénye előtt, melyet Isten hit és tudomány által meggyújt, a tudatlanság sötétségében tévelygjen s mihamarább hanyat homlok essék a lelki és testi szegénység feneketlenségébe, mely mögött áll a gyalázatos halál, hogy az élet könyvéből kitöröljön és azt a földet, melyért őseink vérüket vitézül ontották, az ellenség elvegye és birja.

Horgasszatok le fejeiteket ti tanult Bunyevácok, kik saját nyelveteket elfelejtettétek, kik ős apáitok dicsőségét és dízét eltemettétek, eltemettétek, de úgy, hogy keresztel sem jeleltétek meg.

Megbántott anyátok átka meg fogja jelölni teteteiket: hogy minden más nemzetiségű becsületes ember megvetéssel fordul el tőletek; mert ki fogna társulni tisztelet és bizalommal olyannal, ki saját anyját, saját nemzetiségét megtagadta?

Voltak nekünk mindig vitézeink, voltak szent és tanult papjaink és szerzeteseink, voltak bíránk, ügyes városi és állami kormányzóink: miért osztodjék el a mi fényünk, miért homályosuljon el a mi dicsőségünk?

És ha a mi fényünk kialszik, ha a mi büszkeségünk elvesz, akkor valóban és egyedül oka: hogy nincsenek fiai, nincsenek leányai, kik növelnék, kik nemzedékről nemzedékre tovább vinnék.

Hogy az ne történjék, nagyrabecsült elnök, tiszt. hazafi, az függ a szabadkai „Nép-casino“-tól, mert ha ez rossz úton indul, akkor csakhamar elvész a mi szövetségünk és begyugatják a mi lelki és anyagi

felvilágosodásunk forrásának helye, mint begyugatott egy éjjel a Zsidóké, midőn a szentszent Jeremias proféta szerint a babyloni fogság után a hábrei hegyeken eltemettétek.

Ime azért mondom, hogy nem tudom, örüljek-e vagy sirjak; mert azon esetben ezen „Nép-casino“ hasonló volna azon fényhez, mely a szép egen akkor jelentkezik, midőn a nap már leszáll.

De nem, nem, ennek megtörténni nem szabad! Ezen casinonak a bunyevác nemzet felvilágosodásának gyúponatul kell szolgálni. Ide kell hogy jöjjenek mind a bunyevácok kölcsönözni erőt és a mi nemzeti létünk pislogó tüzét éleszteni, mely elvesztette tekintélyét a templom, iskola, városi és állami téren: már senki sem akar ránk tekinteni, mert senki sem látja bennünk amaz erőt és hatalmat, mely éltetője a család, a község, a házaknak.

És az igaz s Isten előtt is kedves. Mit keressen az, ki halott az élők közt? Sirba avval, ki halott, hogy ne rontsa a levegőt. Büszkélkedjék az, dicsőítések az, ki élő, mert ez éltetője a templom, iskola, község s az államnak.

Ó szerfelett kegyelmes Isten, tekints szerette véremre, ihlesd életre, hogy benne keletkezzenek s meglégyen az, mit Ezekiel profétának mutattál: midőn életre keltette a holt csontokat s a sírokból élő csapatokként támadtak a holt csapatok, melyek Sanaar mezejét megtöltötték.

Világosítsd fel a bunyevác fiai és leányainak el-

Azonban vezetóm hirtelen megállított és mondá: „A te lelked egészen e gyönyörű tájék elbűvölő szépségeibe látszik elmerülve lenni, miután nem is veszed észre, hogy már az Alázatosság kapucskájánál vagyunk. A természet csudái iránt való lelkesültség igen dicséretes dolog ugyan, azonban még távol sem erény. És a te testvéreid közül hányan állapodnak meg a természet és az ő műveinél; mivel ők azok tiszteletét az erény és vallásosság egy nemeül tekintik. Menjünk tovább fiam!“ — Miután pár lépést tettünk, őrszellemem ismét így szól: „Az erény birodalmába másképp be nem juthatunk, mint az Alázatosság alacsony kis kapuján. Minden más bejárat, melyen által az erénynek kölcsönzött látszatába rejtőzve lesurranhatna, az Éberség által őriztetik. Ott ama Hősnő fején — mint látod — sisakot visel nyitott arcvértel és kezében ezüst gerelyt, minden oldalra irányozza tekintetét, soha még szemét sem hunyja be, és mindazoknak „tova innen“-t kiált, kik megkísértik más, mint az Alázatosság útján az erény birodalmába juthatni.“ Midőn ezen kis kapucskán beléptünk, üdítő ibolyaillat ömlött felénk. „Az ibolya, mond vezetóm, az Alázatosság jelképe. Látod itt eme kecses Istennőt az Athenebeliek kedvence virágai alatt ülni? A Szelídség kis fehér báránkával oldalán, és a bájos Sze-

rénység lesütött szemekkel és arcán gyöngéd pírrel képezik az ő társaságát. Soha sem beszél önmagáról, jeles tulajdonai és érdemeiről; hanem csak saját hibáit és gyöngeségeit veszi tekintetbe. A bűnök országából különféle tövises ösvények vezetnek ide. Ez itt a Tudománynak világos, amaz ott a Bánat és Töredelemnek fáradságteljes ösvénye.“

Erre balra fordult és egy nyitott templomhoz vezetett, mely zöldelő palma- és olajfákkal volt körülvéve és melynek ormán fehér zászló lobogott. Ez az emberiség boldogító angyalának: a Békességnek volt háza, melybe bementünk. Ezen isteni gyermeknek vidám arculata és fénylő fehér köntöse volt, feje körül borostyánkószorát és jobbában aranykulcsot hordott, melylyel hajdan Rómában Janus templomát szokta volt bezárni. Társaságában voltak: az Egyetértés, Öröm, Boldogság és Nyugalom. A Múzsák is itt szállásoltak. Senkinek sem volt szabad fölfegyverkezve belépni a béke templomába, az Igazság isten-asszonyát kivéve. Ép akkor jött be. Ez égi lény meztelen kardot és arany pajzsot hordott. Gyakran bekötött szemmel jelenik meg, kezében jól kipróbált mérleg van, oldalán pedig a Bölcsesség áll. „Őt sem a bánat könyűi — mondá védszellemem — vagy ígéretek és jó szándék meg nem indítják, sem a személyre

méjét, hogy beláthassák, miként nincs élet- sem egyéni, sem társadalmi, ha nincs a nemzetiségben; hogy nem teremthet az ember gondolatot, hogy nem foganhatik benne nemes érzés, ha nincs az anyai nyelv gyönyörű hangjától áthatva.

Ah szerette vérem, higjy nekem, Istenedre kérek, higjy nekem, senki sem tanít meg arra, hogy hívő keresztény, jó atya, anya, hű alattvaló, fölvilágosodott gazda s így tovább földmives vagy bármi más légy, ha nem tanít a te nemzeti nyelveden. Isten anyád ajkaira tette nemzetiséged nyelvét, hogy ez legyen anyja lelked gondolatainak és nemes érzelmeidnek a szívében. Az, ki más nyelvvel kel, milliokat költhet magára, lehet jó barát : de nem ismerendi az emberi természetet s a helyett, hogy fölébredne, örökre fog aludni.

(Folytatása köv.)

Utóhangok a karlsbádi levelekhez. Curtiustól.

„Az emberek dolgának érja van.

„Ny dunnadt tenger víz most minket is.

Használni kell, míg áradatja tart,
Vagy vesztiük a sors kedvezéseit.

Shakespeare. Jul. Caesar ford.
Közömbösít.

III.

Francia barátainkat leginkább a *szaloniki* kereskedés érdekelte.

való tekintet vagy megajánlott kincsek csábító fénye le nem tántoríthatja az igazság egyenes útjáról, melyen folytonosan halad. De nem is lehetett őt soha valamely gonosztett elkövetéséről vádolni.“ Én nagyon örültem annak, mit vezetőm mondott, és bár nem szívesen, de mély tisztelet és megilletődéssel hagytam el vele együtt e szent helyet. Oh vajha minden ember ily béketemplomot építhetne az ő szívében! Jaj azoknak, kik azt önmagukban lerombolják; mert az olyanok lelkiismeretük nyugodalmát, a másokkal való egyetértést, minden örömeiket és boldogságukat elveszítik. Igaztalan azután az ilyenek panasza Isten és a sors ellen.

Most egy forráshoz értünk, mely nagy bőségben bugyogott fel a rejtett mélységből. Mellette időzött a Jótékony-ság. Fején olajágkoszorút viselt. „Minden szegény és szükölködő felé mosolyog — mondá őrszellemem — s kezei mindig telvék számukra; sőt gyakran egész bőségszaruját kiönti rájuk. Amaz istennő, kinek fején királyi fejék és mellette oroszlán van, az a Nagylelkűség, a Jótékony-ságnak leánya, az a magas homlokú ifjú pedig, szemében az őszinteség tiszta mosolyával, a Nemeslelkűség, az ő fia; a Részvét, fekete és teherbe öltözve s ajkaihoz arany szívet szorítva, az ő állandó társa; a Szolgálat-

Szerintök: „hahogy Ausztria-Magyarországnak Novibazarig vagy épen Mitrovicáig sikerül eljutni, s odáig akár Bosznián, akár Szerbián keresztül vezetheti vasutját: akkor bátran mellőzheti nagyrészből a hosszabb dunai utat s ekként függetleníti magát az orosz dunai torkolat igénybe vétele szükségétől“.

„A dolog valóban fontosabb is, franciáink szerint, hogy már materiális szempontból is jóváhagyjuk külügyi miniszterünk vállalatát; de azonkívül annak *politikai háttere* is van; mert hahogy a *berlini békekötést* a török is *pure et simple* elfogadja: akkor a török és Osztrák-Magyarország kézfogása, a még Bulgáriában és Ruméliában tartozkodó s netán kivonulni nem akaró orosz hadsereg kitolását is a legbiztosabban eszközölni fogja, s hihetőleg azután azt is fogja eredményezni, hogy a felszabadítandott Bulgária is egy Európának kedves fejedelmet adand, s elvégre Szerbia és Montenegro is lemondand az orosz protectoratusról. Mert hát — bizonyíták franciáink — a tényeknek nagy hatalmuk van; *s egy nagy tény áll a szláv-világ előtt*: hogy az angol egymagára is megállítja a muszka hadsereget, midőn az épen Konstantinápoly falai alá jutott. Kell-e ennél nagyobb *világesemény*? s hasonlítható-e ehhez akár azon tény is, midőn Szedánnál III-ik Napoleon hadseregével együtt megadta magát? Oh nem! a világ még nem látott *ily vétót*, s nagyobb szerencsétlenség nem érhető az orosz sereget és birodalmat, midőn épen célja elérésénél zárják be előtte a kapukat, melyek őt rég sovárgott Konstantinápolyá-

készség az ő hű szolgálóleánya. A Háladatos-ság, ki a Jótékony-ságot mindig nyomban követi, kezében — mint látod — márványtáblát tart, melyre a tudomására jutott jótéteményeket éles írónnal jegyzi fel, és azokat folyton olvassa, hogy soha el ne felejtse. Ő Egyiptomban jött a világra s talán te is emlékezni fogsz rá, hogy ott az istenek legszivesebben születtek; mivel az egyiptomiak az emberek között a legháladosabbaknak tartattak.“ Míg ő így beszélt, kis távolságban egy női alak tűnt fel nekem, kezében arany sarlóval, és egy férfi az eke szarvát tartva. Mindkettőjüknek homlokáról nehéz verejtékcseppek hullottak alá. „Kiket ott szemlélsz, azok a Munkás-ság és Szorgalom, az istenek jó barátai, kiktől soha semmit sem tagadnak meg. Gondolom azt a férfit is észrevetted már, ki azon a merdek ösvényen kapaszkodik fölfelé? Az az Engedelmes-ség. Meggörmnyedve jár ugyan előre; de azért munkás kezei, gyors lábai és folyton vidám ábrázata van. Ő még soha sem volt úr, hanem mindig szolga; urának minden intésére figyelmez, és pedig — mint mondám — teljes önakarat nélkül. Most épen a szerencse útján halad.“

(Folytatás köv.)

ba vezetheték vala. És aztán: mivel érte el ezen nagy-szerű eredményt az angol? Tán csupán formidabilis flottájával; vagy csekély indusi néhány ezredével, melyeket ijesztőül hozott Konstantinápoly falai alá? *Főleg ez utóbbiak* igénybe vehetésével; mert ha a keletet az ind mozlimek által sikerül lábra állítani, az orosz birodalom összes nomád népei elvesztek vala rá nézve. Im *ezért nem fogadá el* az orosz az *ind-angol háborút*; s *ezért fogadá el* az angol a *berlini békekötést*: mivel *ez ismét* az indok felszabadulását *akadályozá meg*....

„Kölesönösen két nagy szempont döntött tehát mind az orosz, mind az angolnál; és most Konstantinápoly alatt és Ázsiában farkas szemet néznek mint két egyenlő erejű óriás, kik a végleges megmérkőzés előtt apróbb csipkedések által hívják ki egymásnak bátorságát s így mérlegelik ki egymásnak erejét is“.

„A világ meg, meghökkenve nézi: melyik oldalra dől el Európa részvéte? Mert ha egyikhez is, másikhoz is hasonló erő csatlakozik: *kész a világháború, melynek célját és végét senki meg nem határozhatja*“.

„Mi franciák, a nyugati civilizáció gyermekei vagyunk; alkalmasint tehát az angol részén leszünk, ha komolyra fordulnak az esélyek; és ha Ausztria-Magyarország is szakítani fog a német függőséggel s a nyugat politikája támogatásához járul: az európai egyensúly csakhamar a nyugati civilizáció serpenyőjére billen, *a midőn aztán mi franciáknak is megleljük rég várt számadásunkat*“. — — —

Lengyelország felosztásának kül- és belokai.

— Történelmi tanulmány. —

Városov Tivadar-tól.

Külokok.

2. §.

Grosz- és Poroszország hatalmának gyors emelkedése és hódítási vágya; ezzel szemben Lengyelország hátramaradása.

(¹ olytatás.)

I. Pétert tervének kivitelében Lengyelországra vonatkozólag, igen elősegítette saját természetén kívül, népének jelleme, vak engedelmessége, mely nem az alattvalói hódolatnak, hanem zsarnoki erőszaknak volt következménye. Ő maga nem vetközött ki a barbar jellemből, mely népének sajátja volt s mely gondolkodásának és cselekvésmódjának erőszakos túlkapást kölcsönzött. Akaratát gyorsan mondá ki és annak érvényesítését föltétlenül kívánta. Minden vállalatánál a kivitelhez szükséges eszközöknek föltétlenül kellett akaratahoz és belátásához simulniok. Nagyratörő terve, melyeknek valósítását élte céljául tűzte ki, kortársaiban bámulatot gerjesztettek.

A legcsekélyebb dologra, mely akár bel- akár külhatalmának gyarapítását vonhatta maga után, pontosan ügyelt; messzelátása a dolgokat mindig csak va-

Francia ismerőseink ime a fentiekben mondották el röpke gondolataikat, s mi az ő szempontjaikat is, bár túlon-túl is rózsaszínűek valának, elég érdekeseknek találtuk papírra tenni: *mert hát a politikában nincs semmi bizonyos, de nincs is oly bizonytalan valami, a mit sokszor egy véletlen ne hozhatna felszínre.* Ergo valeant, quantum valere possunt!....

A zombori takarékpénztár forgalom-kimutatása

1878-ik évi január hó 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK:

1877-ik évi december hó végével maradt készpénz	40004	frt	28	kr.
Betételek 5 és 6% kamatozásra	1011351	"	86	"
Ingtalanokra adott kölcsönök után törlesztések	162781	"	—	"
Leszámított váltókért	685973	"	15	"
Jelzálogilag biztosított váltó-kölcsönök után	541400	"	—	"
Értékpapírokra adott előlegek után	42115	"	70	"
Eladott értékpapírokért befolyt	11300	"	—	"
Ideiglenes bevételek	186881	"	88	"
A pesti hazai első tkpénztártól	216250	"	—	"
Beszédett biztosítási díjak	4673	"	30	"
" bélyegdíjak	167	"	99	"

lódi értékük szerint becsülte. Nagyratörő terveinek a hideg számítás szolgált alapul s oly szellemnek voltak azok kifejezései, mely önerejében bizott.

Innen folyólag hirtelen haragvó és kegyetlen volt; az érzékiségnek hódolt; az elkövetett hibákért a lekcsékélyebb lelkiismereti furdalásokat sem érezte magában¹⁾. I. Péter utódai csakis az ő végrendeletét hajták végre, midőn Lengyelország felosztását véghez vitték, melyet már ő is tervezett.

„Lengyelországot fel kell osztani, — mondja I. Péter az ő végrendeletében — és pedig az által, hogy a zavarok benne növeltetnek és a pártok féltékenysége egymás iránt fölkeltetik; a nemeseket arany által kell megnyerni; az országgyűlést meg kell vesztegetni azon célból, hogy Oroszország a lengyel királyválasztásra befolyást gyakoroljon; pártot kell a cárnak szerezni Lengyelországban; orosz csapatokat kell beküldeni s azokat addig ott tartani, míg okot nem találnak végkép bennmaradni.

Ha a külhatalmak mindezek ellen tiltakoznak, akkor Lengyelország felosztása által rögtön ki kell őket elégiteni; mert eljövend az idő, midőn azt, mit nekik adtunk, ismét visszavehetjük.“²⁾

¹⁾ Strahl „Gesch. d. russ. Staates“ IV. köt. 309. l.

²⁾ „Testament Peters des Grossen“ Pest 1855.

KÖLTSÉGEK:

Állami és városi adó			
1878-ik évre	6440	frt 37	kr.
Kezelési költségek és bélyegdíjak	3390	„ 12	„
Házbér	1283	„ 34	„
Az igazgatók, tisztviselők, szolga és éjjőrfizetési	8398	„ —	„ 19511
			frt 83
			kr.
Összesen	30006	16	frt 76
			kr.
Ehhez az 1878. december 31-én maradt készpénz	14704	„ 9	„
Főösszeg	30153	20	frt 85
			kr.

Zombor, 1879. január 2-án.

Barthal József s. k.
igazgató

Csarsch Sándor s. k.
könyvelő.

Különféle.

Antunovich János püspök ő méltóságának levele a szabadkai bunyevác casino elnökéhez bunyevác nyelven jelent meg Szabadkán. Észrevételünket mind magára a levélre, mind pedig a lapunkban megjelent s „Egy magyar érzelmű bunyevác“ aláírással ellátott cikkekre később teendjük meg.

Névváltoztatás. A m. kir. határőrvidéki tankerület a vallás- és közoktatásügyi ministerium rendelete folytán most szegedi tankerületnek neveztetik; a volt határőrvidéki főigazgatóság pedig a szegedi m. kir. főigazgató címét viseli.

Egyházi zene. Gözer dalárdai tag úr mult vasárnap a r. kath. székes-egyházban gyönyörű bassohangon énekelt a nagy misén. Általános figyelmet keltett maga iránt mély hangú éneke által.

Iskolaügy. Folyó hó 26-án alakult meg Szontán a felekezeti iskolaszék, melynek egyik elnökévé Föt. Pletikoszits Sándor esperes úr, világi elnökévé Ertl János úr, gondnokká Gräber Miklós úr s jegyzőjévé Tetovits János választott meg.

Dr. Steiner Miksa ügyvéd Kecskeméten, a zombori előkelő Stein család egyik tagját, Csillag Franciska kisasszonyt eljegyezte.

Adler Aurelia kisasszony helyben, jegyes Freund gabonakereskedővel Panesováról.

Falcione Nándor törvényszéki aljegyző és tart. hadnagy a 23-ik gyalog ezredben, jegyet váltott Reitter Vilma kisasszonynyal.

Bezdánban Schwell Titusz kedves leányát Viktoria kisasszonyt eljegyezte Henneberg Sándor ügyvéd Zomborban.

Az alispáni hivatal közzéteszi, miszerint Almás községében az országos vásár Február hó 3-án fog megtartatni.

A Bács-Bodrog megye törvényhatósága területén levő Petrovoszello község ipartársulata alapszabályait a ministerium megerősítette.

— **Szabadkáról** írják: hogy a városi főmérnök megválasztásának megsemmisítését oklevél hiány miatt számos választó polgár, a belügyministeriumtól felfolyamodványilag kérte; a kérdéses ügy félig el van döntve. Ugyanis a m. kir. közoktatásügyi ministerium f. évi január 9-én 353. sz. alatt kelt határozatával hivatalosan kimondotta: miszerint M. T. a jelenlegi városi építészfőmérnöknek oklevele nincsen. Elég baj, hogy a candidationális bizottság a candidationál nem vigyázott. Egyébként magunk is bizonyosnak tartjuk, hogy a törvény világos szavai ellenére kedvezést tenni senkinek nem lehet: kétségtelen, hogy a belügyministerium a közoktatásügyi ministerium határozatát compromittálni nem fogja; és így a választás meg lesz semmisítve.

Felhívás. A városban csaknem minden éjjel és pedig nem egy, hanem több helyen tolvajlások fordulnak elő. Ezek megakadályozására hívjuk fel a tekintetes városi kapitányi hivatalt; nevezetesen gondoskodjék arról, hogy az éjjeli örök kellő díjban részéttetvén, pontosan teljesítsék kötelességüket nemcsak éjjeli tíz óráig, hanem egész éjjel keresztül reggelig.

Zentán. Zoltán Gyula művezető javára színi előadás tartatott, melynek jövedelme 100 frt volt.

† **Haláleset.** Vorlauffer József nyug. állam-mérnök élte 92-ik évében halt meg Rác-Militicsen. Béke poraira!

Szabadkán. Pereinyi ékszerész nejét felakasztva találták; miután az orvosok constatálták, hogy a nő a felakasztás előtt már halott volt, azért a férjet ki a nővel nem a legjobb egyetértésben élt, letartóztatták.

Farsang. F. hó 25-én a Koresolyaegylet által a „Szabadka“ vendéglőjében rendezett estély fényesen sikerült 150—160 egyén vett benne részt. Vacsora után víg táncra kerekedett a közönség, mely reggelig tartott.

— **A zombori jótékony magyar nőegylet** az általa felállítandó kiseddóvó intézet alaptökéjének gyarapítására f. 1879. évi február hó 8-án a megyeház termeiben calicot-bált rendez, melyre a n. é. közönség tisztelettel meghívatik. Belépti jegyek 1 frt, úgyszintén jegyek és pedig az I-ső sorban 2 frt, és a II-ik sorban 1 frton Falcione G. úr kereskedésében, a vigalom estéjén pedig a pénztárnál kaphatók. Calicot szövetek a Schliesser-féle kereskedésben kaphatók. Tisztelettel kéretnek a t. hölgyek minél nagyobb számmal calicot öltönyben megjelenni. — Kezdet 8 órakor.

A bezdáni casino folyó évi február 8-án könyvtára javára saját termeiben zártkörű táncvigalmat rendez. Beléptidíj 1 frt 50 kr., családjegy személyenkint 1 frt. Kezdet 8 órakor.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: RADICS GYÖRGY.

HIRDETÉSEK.

Herren Ludwig Koch & Co., Bodenbach a Elbe.

Trog aller ärztlichen Versuchungen litt ich schon seit Jahren an Magenzwicken und Krämpfen, welches Leiden jedoch nach Anwendung Ihres mir aus den rumänischen Zeitungen bekannt gewordenen sehr werthvollen **Magenbittern** nicht nur ganz aufgehört hat, sondern mir die Gesundheit und Kräfte restituirte und meinen Leiden gänzliche Schranken setzte, daher ich mich verbindlich fühle, Ihnen meinen verbindlichsten Dank auszudrücken und das erfreuliche Heilmittel auf das Gewissenhafteste anzuempfehlen und zeichne mich Ew. Wohlgeboren stets verbindlicher und auf richtiger Diener.

Ezt. Szentgyörgy (Ungarn), am 19. April 1870.

Georg Nandra.
Stuhlrichter.

6—1

Echt zu haben in Zombor bei **R. Heindlhofen.**

10.023. szám.

Pályázat.

Zombor szab. kir. város közönségének 1878. évi Augusztus hó 21-én 133. sz. alatt hozott közgyűlési határozata folytán, mely szerint egy 600 frtnyi évi javadalmazással ellátandó **alügyési állomás ideiglenes betöltésére ezennel 1879. évi január hó 31-ik** napjáig pályázat nyittatik; miért is felhivatnak mindazok, kik pályázni kívánnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket a kitűzött határidő alatt alulirothoz annyival inkább adják be, mivel később érkező folyamodványok nem fognak tekintetbe vétetni.

Szabad kir. Zombor város tanácsának 1878. évi December hó 31-ik napján.

2—2

VUKICSEVITS PÉTER
polgármester.

ÁRAK az osztrák államokra nézve.	fr. kr.	FEHÉR MELL-SZÖRP (weißer Brust-Syrup)	fr. kr.
1/1 itcés palack	3 60	több egészségügyi hatóságok s tiszti főorvosok által igazolva,	1/1 itcés palack
1/2 " "	1 80		1/2 " "
1/4 " "	— 90		1/4 " "
1/8 " "	— 50		1/8 " "

mindennemű idült köhögések, mellfájások, náthaláz, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdőelnyálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen görcsös-köhögés és szamarhurutnál; elősegíti a nehéz s megaiudt nyálkakiköpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, még az oly heves és gonosz aszkórköhögést is, s a vérhányást.

Mayer G. A. W.,
gyáros Breslauban és Bécsben.

Kapható : Zomborban HEINDLHOFER R. kereskedésében.

12—2